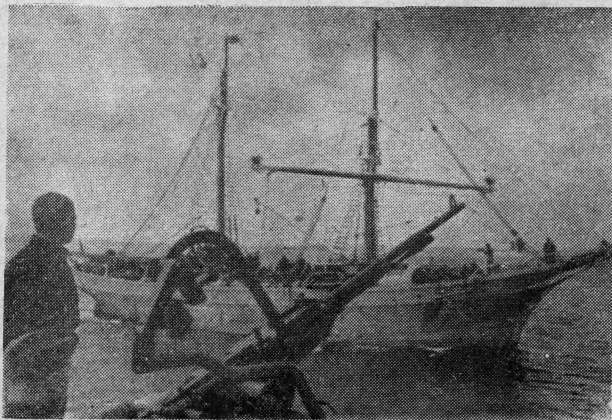

Borba u obruču

Kap. korv. Pavle Matušić, Split

Koncem novembra 1944. bataljon mornaričke pješadije iz sastava Kvarnerskog odreda iskrcao se na Paču. Otok je bio strateški vrlo važan i za neprijatelja i za nas. Za Nijemce je predstavljao zaštitu njihovih komunikacija kopnom kroz Karlobag prema Hrvatskom Primorju i duž obalske plovne arterije prema Rijeci, a nama su položaji na Paču štitali našu nesmetanu vezu kroz Ljubacki tjesnac s Likom.

Motorni brodovi dobro su u ratu zamijenili suvremena desantna sredstva

Komanda našeg odreda nalazila se na otoku Istu.

Bataljon se smjestio u malom seocu Gorici i isturio svoje položaje prema njemačkom garnizonu u Paču. Neprijatelj je izgleda raspolagao s dobrom obavještajnom službom, jer se odlučio na smionu akciju s ciljem da opkoli, uništi ili zarobi naš bataljon, te suvereno ovlada otokom.

Noć prije napada bila je mirna. Naše patrole nisu primijetile ništa osobito. Tajnost pokreta je kod neprijatelja bila izvršno izvedena. U kanalu između otoka Pača i kopna duvala je bura, pa engleski patrolni brodovi, koji su s nama »sadejstvovali« i koji su prema planu trebali noću patrolirati kanalom, nisu patrolirali. Ovo su iskoristili Nijemci, pa su se oni i ustaški legionari iskrcali noću penišama i krenuli skupa s njemačkim garnizonom iz Pača te su već u jutarnjim satima okružili selo Goricu, gdje se nalazio naš bataljon.

Iznenadjenje je u ratu bio elemenat, kojim smo obično mi računali, a ovaj put neprijatelj ga potpuno koristio. S njegovih položaja sasuta je središnja mitraljeska i puščana vatra na kuće, u kojima smo se nalazili. Slamom pokriveni, planuli su krovovi, a baterije iz Karlobaga vatrom su potpomagale udar svojih trupa. Mnogo naših drugova poginulo je za vrijeme ovog iznenadnog prvog naleta.

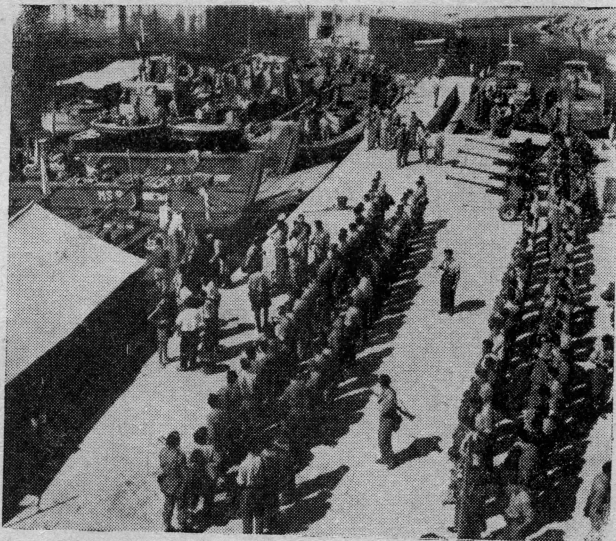
U teškim uslovima opkoljenja i sasređene vatre komandant bataljona Riko razvija vojnike

u strijelce. Sam bez kape, u odijelu njemačkog oficira srlja puškomitraljezom prema neprijateljskom streljačkom stroju. Uz divlje povike Nijemci i legija jurišaju na selo. Mladi Dubrovčanin Ivo, vodnik voda minobacača, postavlja minobacač i minobacačkom vatrom uspijeva da nešto zadrži neprijatelja i »otvori rupu« u njegovom poretku. Koristeći zabunu kod neprijatelja, dio bataljona s komandantom borbom probije obruč.

Neprijatelj osvaja selo Goricu i divlja u nje-mu, ubija ljude i pali kuće. Nešto tek mobiliziranih bivših domobrana iz našeg bataljona podleglo je u ovakvim uslovima i podlo se predalo. Ostatak bataljona nastavlja borbu cijeli dan po kamenitom i teškom tlu Pača. Uzalud neprijatelj pokušava ponovo zatvoriti obruč. Njegove baterije pomažu ga vatrom i geleri pršte skupa s kamenim komadima oko naših položaja.

Pred noć selo prelazi ponovno u naše ruke. Bilo je divnih primjera herojstva u naših boraca i spasavanja ranjenika u izvanredno teškim uslovima. Nešto kasnije stigla je na otok pomoć, novi svjež bataljon. Bijelo kamenje Pača bilo je natopljeno krvlju, a u noć su naši položaji opet bili vraćeni u naše ruke.

S teškim gubicima neprijatelj se povukao u Pač i Karlobag.

Jedinice mornaričke pješadije vrše pripreme za prebacivanje

Nekoliko mjeseci kasnije jedinice mornaričke pješadije oslobodile su otok Pač, otok, na kojemu je izgínulo najviše boraca Kvarnerskog odreda. Počelo je oslobađanje i drugih otoka, a na svakom borbe su se karakterizirale smionošću i odlučnošću, da se neprijatelja razbije. Na otoku i ne postoji druga varijanta. Prostor za manevriranje je skučen i pitanje je »ili . . . ili«, napadač ili branilac. Jedan od dvojice mora biti pritisnut uz more . . . Svaka od tih borbi donekle je bila »u obruču«, jer »obruč« je more.